

Nastroje na rynku pracy w lipcu

Znak jakości przyznany CBOS przez
Organizację Firm Badania Opinii i Rynku na rok 2023

Fundacja Centrum Badania Opinii Społecznej
ul. Świętojerska 5/7, 00-236 Warszawa
e-mail: sekretariat@cbos.pl; info@cbos.pl
<http://www.cbos.pl>
(48 22) 629 35 69

SPIS TREŚCI

Sytuacja w zakładach pracy.....	1
Oceny	1
Przewidywania.....	3
Poczucie zagrożenia bezrobociem.....	6
Sytuacja na lokalnych rynkach pracy.....	8

W lipcu¹ – jak co miesiąc – poprosiliśmy Polaków o wyrażenie swojej opinii na temat rynku pracy. Zbadaliśmy obecną i przewidywaną sytuację zawodową osób pracujących zarobkowo oraz ich poczucie zagrożenia bezrobociem. Wszystkich dorosłych respondentów zapytaliśmy też o opinie na temat sytuacji na lokalnych rynkach pracy.

SYTUACJA W ZAKŁADACH PRACY

Oceny

Pracujący zarobkowo najczęściej (56%) pozytywnie oceniali aktualną sytuację w swoich zakładach pracy, przy czym 48% spośród nich określiło ją jako dobrą, a 8% jako bardzo dobrą. Z kolei co ósmy ankietowany (13%) warunki w swoim miejscu pracy postrzegał negatywnie – 10% respondentów z tej grupy uważało je za złe, a 3% za bardzo złe. Blisko trzech na dziesięciu badanych (30%) opisało sytuację w swoim zakładzie pracy jako „ani dobrą, ani złą”.

¹ Badanie „Aktualne problemy i wydarzenia” (399) przeprowadzono w ramach procedury mixed-mode na reprezentatywnej imiennej próbie pełnoletnich mieszkańców Polski, wylosowanej z rejestru PESEL.

Każdy respondent wybierał samodzielnie jedną z metod:

- wywiad bezpośredni z udziałem ankietera (metoda CAPI),
- wywiad telefoniczny po skontaktowaniu się z ankieterem CBOS (CATI) – dane kontaktowe respondent otrzymywał w liście zapowiednim od CBOS,
- samodzielne wypełnienie ankiety internetowej (CAWI), do której dostęp był możliwy na podstawie loginu i hasła przekazanego respondentowi w liście zapowiednim od CBOS.

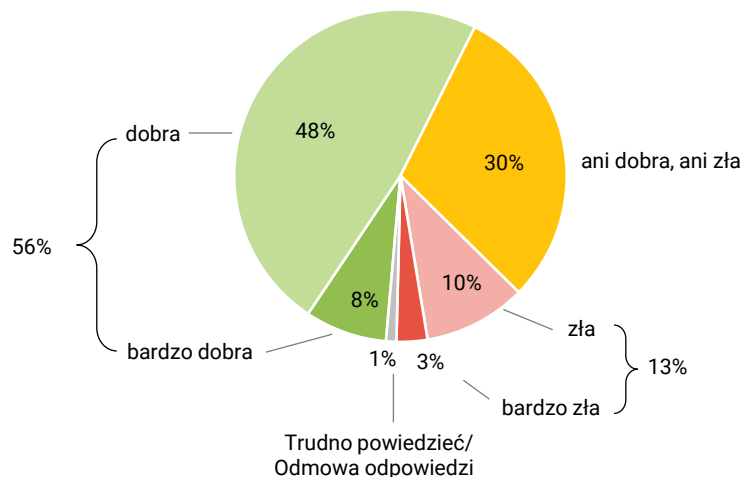
We wszystkich trzech przypadkach ankieta miała taki sam zestaw pytań oraz strukturę. Badanie zrealizowano w dniach od 3 do 16 lipca 2023 roku na próbie liczącej 1004 osoby (w tym: 63,2% metodą CAPI, 21,6% – CATI i 15,2% – CAWI).

CBOS realizuje badania statutowe w ramach opisanej wyżej procedury od maja 2020 roku, w każdym przypadku podając proporcję wywiadów bezpośrednich, telefonicznych i internetowych.

CBOS

RYS. 1. Jak Pan(i) ogólnie ocenia obecną sytuację w Pana(i) zakładzie pracy? Czy jest ona:

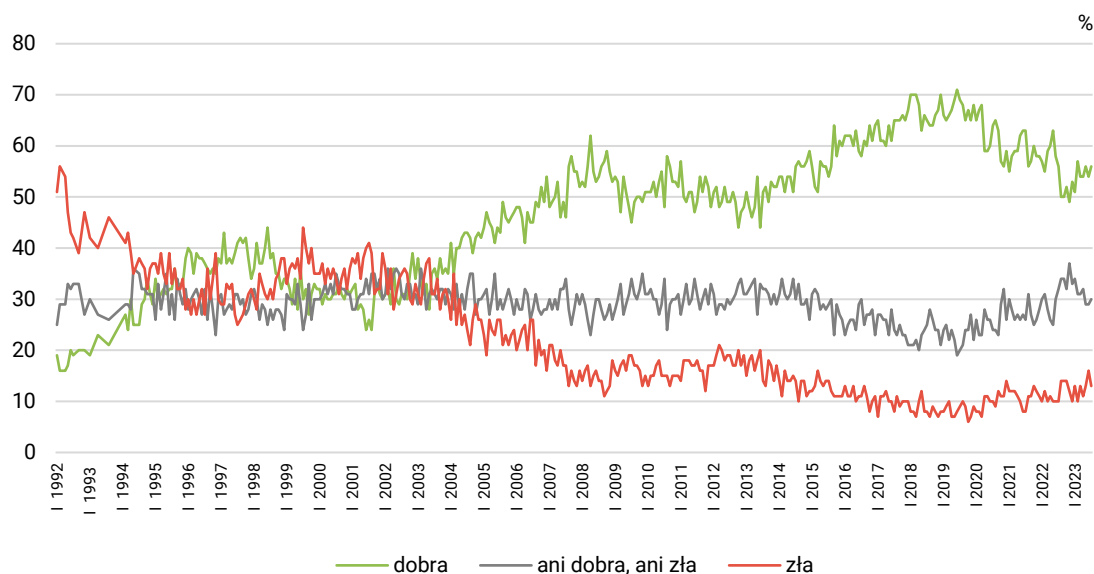
ODPOWIEDZI OSÓB PRACUJĄCYCH ZAROBKOWO ŁĄCZNIE Z ROLNIKAMI I OSOBAMI POMAGAJĄCYMI W PROWADZENIU GOSPODARSTWA ROLNEGO ORĄŻ PRACUJĄCYMI NA WŁASNY RACHUNEK POZA ROLNICTWEM, W TYM TAKŻE EMERYTÓW I RENCISTÓW PRACUJĄCYCH W NIEPEŁNYM WYMIARZE GODZIN (N=561)

W lipcu, w porównaniu z poprzednim miesiącem, poprawiły się oceny aktualnej sytuacji w zakładach pracy. Przybyło respondentów uznających ją za dobrą (wzrost o 2 punkty procentowe), a ubyło określających ją jako złą (spadek o 3 punkty).

CBOS

RYS. 2. Jak Pan(i) ogólnie ocenia obecną sytuację w Pana(i) zakładzie pracy?*
Czy jest ona:

* Odpowiedzi osób pracujących zarobkowo. Pominięto odpowiedzi „Trudno powiedzieć” i odmowy odpowiedzi

TABELA 1

Jak Pan(i) ogólnie ocenia obecną sytuację w Pana(i) zakładzie pracy? Czy jest ona:	Wskazania respondentów pracujących zarobkowo* według terminów badań													
	2022							2023						
	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	I	II	III	IV	V	VI	VII
N*	595	609	595	637	583	591	568	588	564	553	610	596	597	561
	w procentach													
– dobra	58	56	50	50	52	49	53	51	57	54	54	56	54	56
– ani dobra, ani zła	30	32	34	34	32	37	33	34	31	31	32	29	29	30
– zła	10	10	14	14	14	12	10	13	10	13	11	13	16	13
Trudno powiedzieć/ Odmowa odpowiedzi	2	2	2	2	2	2	4	2	3	2	3	2	1	1

* Dotyczy osób pracujących zarobkowo, także rolników oraz emerytów i rencistów pracujących w niepełnym wymiarze godzin

Opinie ankietowanych pracujących w różnych sektorach na temat bieżącej sytuacji w ich zakładach były zróżnicowane. Największy odsetek osób oceniających ją jako dobrą znajdziemy wśród zatrudnionych w sektorze prywatnym poza rolnictwem (62%) oraz w spółkach właścicieli prywatnych i państwa (61%). Nieco mniej zadowolonych było wśród pracowników instytucji państwowych lub publicznych (54%). Negatywnie ocenił obecną sytuację w swoim miejscu pracy blisko co czwarty badany (23%) pracujący w sektorze prywatnych gospodarstw rolnych.

Biorąc pod uwagę grupy społeczno-zawodowe, pozytywne oceny sytuacji w swoim zakładzie pracy najczęściej wystawiali przedstawiciele średniego personelu i technicy (66%) oraz robotnicy niewykwalifikowani (64%). Natomiast najwięcej niezadowolonych w tej kwestii odnotowaliśmy wśród rolników (20%) – zob. tabelę aneksową 1.

Przewidywania

Lipcowe prognozy dotyczące ewentualnych zmian sytuacji w zakładach pracy w ciągu najbliższego roku były trochę bardziej optymistyczne niż czerwcowe. Przybyło osób pracujących zarobkowo, które spodziewały się jej poprawy (wzrost o 3 punkty procentowe, do 20%) i jednocześnie zmniejszył się odsetek badanych nieoczekujących zmian w najbliższym czasie (spadek o 3 punkty, do 59%). Odsetek obawiających się pogorszenia sytuacji w miejscu pracy pozostał taki sam jak miesiąc wcześniej (14%).

RYS. 3. Czy, Pana(i) zdaniem, w ciągu najbliższego roku sytuacja w Pana(i) zakładzie pracy:

ODPOWIEDZI OSÓB PRACUJĄCYCH ZAROBKOWO ŁĄCZNIE Z ROLNIKAMI I OSOBAMI POMAGAJĄCYMI W PROWADZENIU GOSPODARSTWA ROLNEGO ORAZ PRACUJĄCYMI NA WŁASNY RACHUNEK POZA ROLNICTWEM, W TYM TAKŻE EMERYTÓW I RENCISTÓW PRACUJĄCYCH W NIEPEŁNYM WYMIARZE GODZIN (N=561)

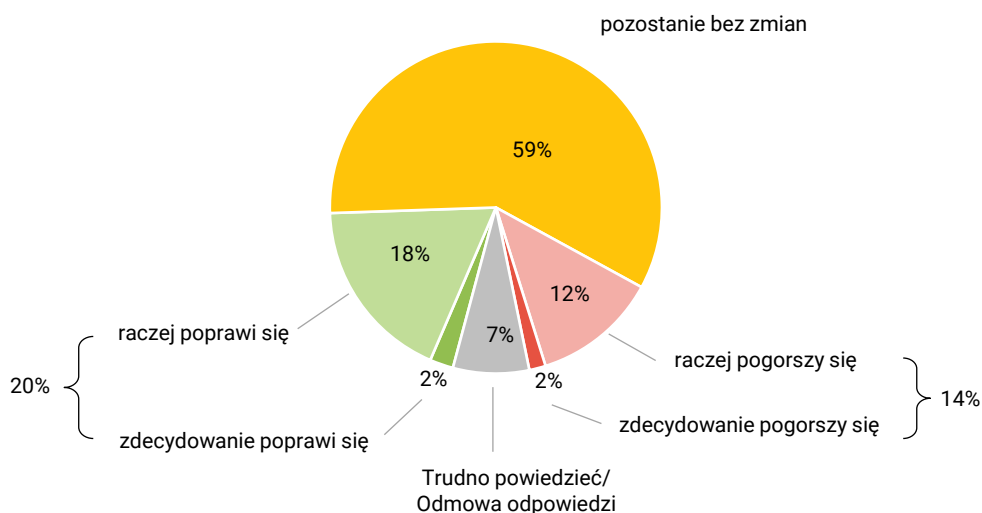
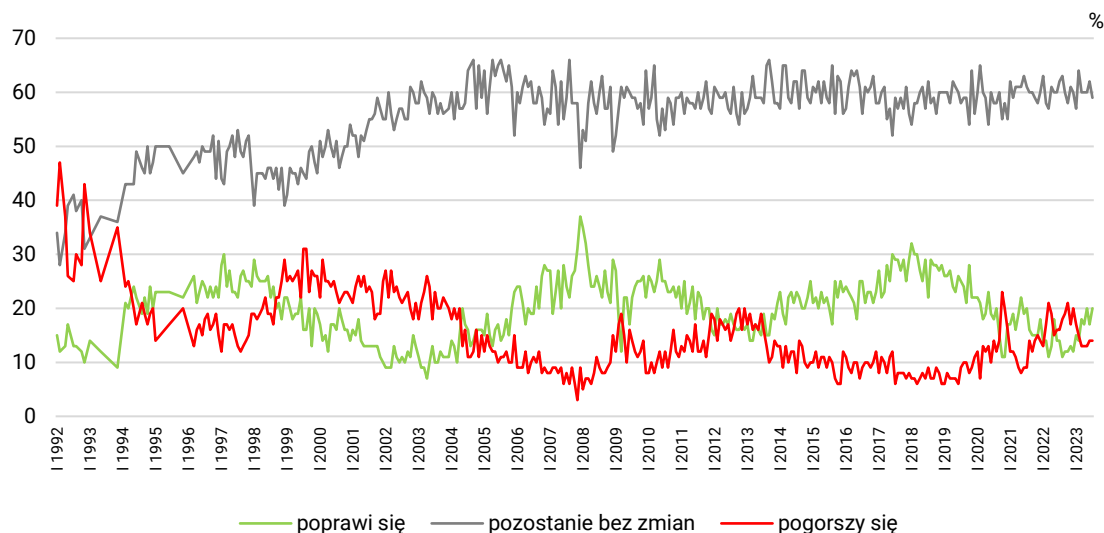

TABELA 2

Czy, Pana(i) zdaniem, w ciągu najbliższego roku sytuacja w Pana(i) zakładzie pracy:	Wskazania respondentów pracujących zarobkowo* według terminów badań													
	2022							2023						
	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	I	II	III	IV	V	VI	VII
N*	595	609	595	637	583	591	568	588	564	553	610	596	597	561
	w procentach													
– poprawi się	14	14	11	12	12	13	12	15	14	18	17	20	17	20
– pozostanie bez zmian	60	62	63	60	58	61	60	57	64	60	60	60	62	59
– pogorszy się	16	16	18	19	21	17	20	17	15	13	13	13	14	14
Trudno powiedzieć/ Odmowa odpowiedzi	10	8	8	9	9	9	8	11	7	9	9	7	7	7

* Dotyczy osób pracujących zarobkowo, także rolników oraz emerytów i rencistów pracujących w niepełnym wymiarze godzin

RYS. 4. Czy, Pana(i) zdaniem, w ciągu najbliższego roku sytuacja w Pana(i) zakładzie pracy*:

* Odpowiedzi respondentów pracujących zarobkowo. Pominięto odpowiedzi „Trudno powiedzieć” i odmowy odpowiedzi

Przewidywania respondentów dotyczące sytuacji w ich zakładach pracy na najbliższy rok były skorelowane z oceną stanu obecnego. Badani określający aktualną sytuację w swoim miejscu pracy jako dobrą najczęściej uważali, że w ciągu następnego dwunastu miesięcy nie ulegnie ona zmianie (65%) albo nawet poprawi się (25%). Natomiast ankietowani źle oceniający bieżącą sytuację najczęściej twierdzili, że w ciągu roku nie zajdą w niej żadne zmiany (34%) albo sytuacja jeszcze się pogorszy (49%). Wśród opisujących aktualną sytuację jako „ani dobrą, ani złą” najliczniejszą grupę (58%) stanowili respondenci prognozujący brak zmian w ciągu najbliższego roku.

TABELA 3

Czy, Pana(i) zdaniem, w ciągu najbliższego roku sytuacja w Pana(i) zakładzie pracy* :	Jak Pan(i) ogólnie ocenia obecną sytuację w Pana(i) zakładzie pracy? Czy jest ona:		
	dobra	ani dobra, ani zła	zła
	procentowanie w kolumnach		
– poprawi się	25	16	11
– pozostanie bez zmian	65	58	34
– pogorszy się	4	17	49
Trudno powiedzieć/Odmowa odpowiedzi	6	9	6

* Odpowiedzi osób pracujących zarobkowo, także rolników oraz emerytów i rencistów pracujących w niepełnym wymiarze godzin (N=561)

POCZUCIE ZAGROŻENIA BEZROBOCIEM

W lipcu większość wszystkich respondentów pracujących zarobkowo (łącznie 78%) uważała, że utrata obecnej pracy raczej im się nie przydarzy (40%) lub jest mało prawdopodobna (38%). Prawie co piąty pracownik (19%) w jakimś stopniu obawiał się utraty pracy, przy czym 6% ankietowanych bardzo poważnie liczyło się z utratą zatrudnienia, a 13% względnie brało to pod uwagę.

CBOS

RYS. 5. Czy liczy się Pan(i) z możliwością utraty obecnej pracy (zwolnienia, bankructwa, upadku, likwidacji zakładu, gospodarstwa itp.)?

ODPOWIEDZI OSÓB PRACUJĄCYCH ZAROBKOWO ŁĄCZNIE Z ROLNIKAMI I OSOBAMI POMAGAJĄCYMI W PROWADZENIU GOSPODARSTWA ROLNEGO ORAZ PRACUJĄCYMI NA WŁASNY RACHUNEK POZA ROLNICTWEM, W TYM TAKŻE EMERYTÓW I RENCISTÓW PRACUJĄCYCH W NIEPEŁNYM WYMIARZE GODZIN (N=561)

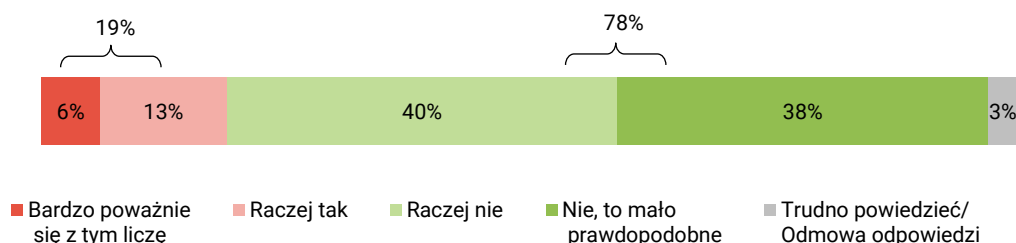

TABELA 4

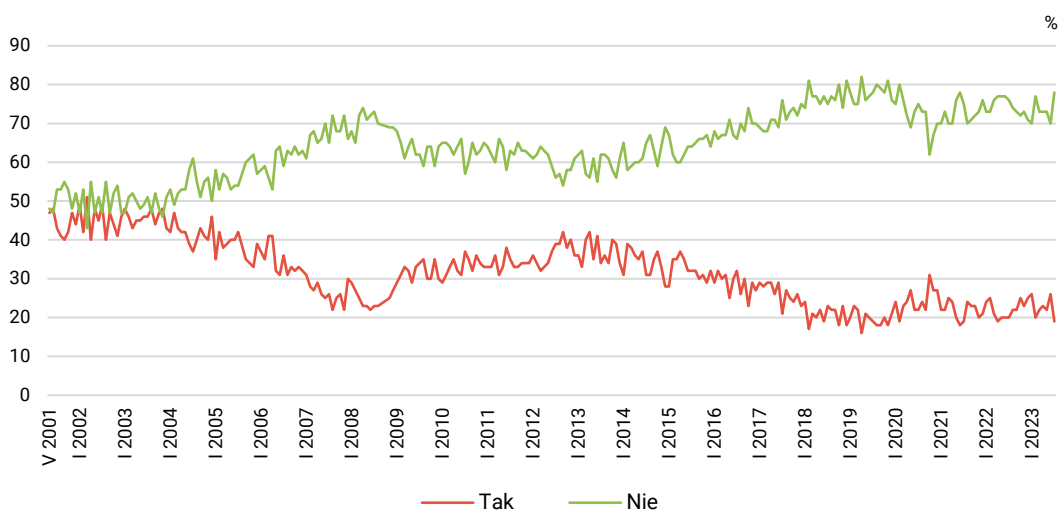
Czy liczy się Pan(i) z możliwością utraty obecnej pracy (zwolnienia, bankructwa, upadku, likwidacji zakładu, gospodarstwa itp.)?	Wskazania osób pracujących zarobkowo* według terminów badań													
	2022							2023						
	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	I	II	III	IV	V	VI	VII
	N=595	N=609	N=595	N=637	N=583	N=591	N=568	N=588	N=564	N=553	N=610	N=596	N=597	N=561
	w procentach													
Bardzo poważnie się z tym liczę	3	4	5	6	5	6	6	7	5	6	6	6	7	6
Raczej tak	17	16	17	16	20	17	19	19	15	16	17	16	19	13
Raczej nie	44	41	38	43	39	41	37	38	44	41	39	38	40	40
Nie, to mało prawdopodobne	33	35	36	30	33	32	34	32	33	32	34	35	30	38
Trudno powiedzieć/Odmowa odpowiedzi	4	4	4	5	3	4	4	4	3	4	4	5	4	3

* Dotyczy osób pracujących zarobkowo, także rolników oraz emerytów i rencistów pracujących w niepełnym wymiarze godzin

W lipcu, w porównaniu z czerwcem, znacząco zmniejszyło się poczucie zagrożenia utratą pracy (zwolnienia, bankructwa, likwidacji zakładu pracy, gospodarstwa itp.). Przybyło osób pracujących zarobkowo, które nie brały pod uwagę utraty obecnego zatrudnienia (wzrost o 8 punktów procentowych, do 78%) i ubyło respondentów liczących się z możliwością utraty pracy (spadek o 7 punktów, do 19%). Istotna poprawa na rynku pracy widoczna w naszych pomiarach pokrywa się z malejącą z miesiąca na miesiąc stopą bezrobocia rejestrowanego w Polsce².

CBOS

RYS. 6. Czy liczy się Pan(i) z możliwością utraty obecnej pracy (zwolnienia, bankructwa, upadku, likwidacji zakładu, gospodarstwa itp.)?*

Zsumowano odsetki odpowiedzi: „Bardzo poważnie się z tym liczę” i „Raczej tak” (Tak) oraz „Nie, to mało prawdopodobne” i „Raczej nie” (Nie). Pominięto odpowiedzi „Trudno powiedzieć” i odmowy odpowiedzi

* Odpowiedzi osób pracujących zarobkowo. Pominięto odpowiedzi „Trudno powiedzieć” i odmowy odpowiedzi

Warto zauważyć zależność między poczuciem bezpieczeństwa zatrudnienia a obecną oceną sytuacji w zakładach pracy. Najwięcej badanych, którzy liczyli się z utratą obecnej pracy, znalazło się wśród określających bieżącą sytuację w swoim zakładzie pracy jako złą (43%), ale jednocześnie większość pesymistów nie brała pod uwagę możliwości zwolnienia (54%). Natomiast pracownicy oceniający sytuację w zakładzie pracy jako dobrą lub ani dobrą, ani złą częściej niż inni nie brali pod uwagę możliwości utraty zatrudnienia (odpowiednio 86% i 75%).

² Stopa bezrobocia rejestrowanego w latach 1990–2023, GUS; <https://stat.gov.pl/obszary-tematyczne/rynek-pracy/bezrobocie-rejestrowane/stopa-bezrobocia-rejestrowanego-w-latach-1990-2023,4,1.html>

TABELA 5

Czy liczy się Pan(i) z możliwością utraty obecnej pracy (zwolnienia, bankructwa, upadku, likwidacji zakładu, gospodarstwa itp.)?*	Jak Pan(i) ogólnie ocenia obecną sytuację w Pana(i) zakładzie pracy? Czy jest ona:			
	dobra	ani dobra, ani zła	zła	Trudno powiedzieć/ Odmowa odpowiedzi
	procentowanie w kolumnach			
Tak	12	23	43	0
Nie	86	75	54	41
Trudno powiedzieć/ Odmowa odpowiedzi	3	2	3	59

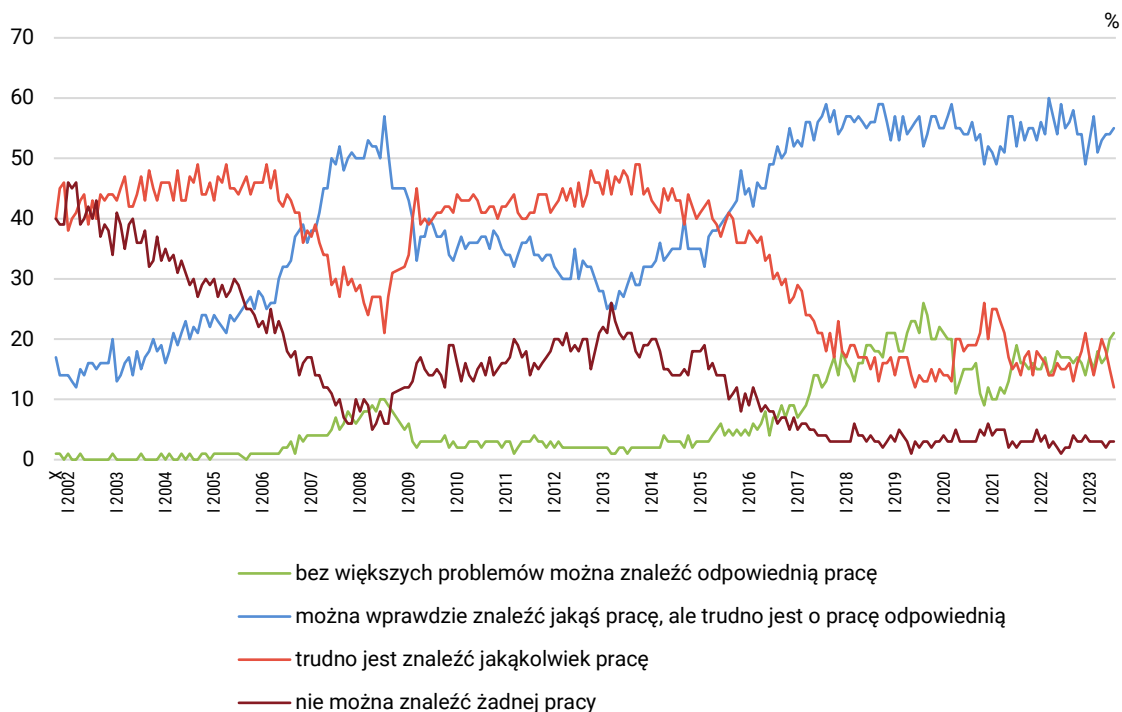
* Odpowiedzi osób pracujących zarobkowo, także rolników oraz emerytów i rencistów pracujących w niepełnym wymiarze godzin (N=597)

W lipcu największe poczucie bezpieczeństwa zatrudnienia odnotowaliśmy wśród pracujących w prywatnych gospodarstwach rolnych (80% respondentów nie obawiało się utraty obecnej pracy, przy czym 26% raczej się nie obawiało, a 54% uważało, że to mało prawdopodobne) – zob. tabelę aneksową 3.

SYTUACJA NA LOKALNYCH RYNKACH PRACY

W porównaniu z czerwcem, w lipcu widoczna była poprawa w ocenach sytuacji na lokalnych rynkach pracy. Przybyło badanych uważających, że w ich miejscu zamieszkania lub okolicy można znaleźć pracę (wzrost o 2 punkty procentowe, do 76%), a ubyło wskazujących na trudności z jej znalezieniem (spadek o 3 punkty, do 15%). Tak samo jak miesiąc wcześniej, prawie co dziesiąty badany (9%) nie miał zdania na ten temat.

RYS. 7. Jak określił(a)by Pan(i) sytuację na rynku pracy w Pana(i) miejscowości lub okolicy? Czy, Pana(i) zdaniem, obecnie*:

* Pominięto odpowiedzi „Trudno powiedzieć” i odmowy odpowiedzi

TABELA 6

Jak określił(a)by Pan(i) sytuację na rynku pracy w Pana(i) miejscowości lub okolicy? Czy, Pana(i) zdaniem, obecnie:	Wskaźniki respondentów według terminów badań													
	2022							2023						
	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	I	II	III	IV	V	VI	VII
	w procentach													
– bez większych problemów można znaleźć odpowiednią pracę	17	17	17	16	17	16	14	17	15	18	16	17	20	21
– można wprawdzie znaleźć jakąś pracę, ale trudno jest o pracę odpowiednią	59	55	56	58	54	54	49	53	57	51	53	54	54	55
– trudno jest znaleźć jakąkolwiek pracę	15	15	16	13	16	18	21	17	14	17	20	18	15	12
– nie można znaleźć żadnej pracy	1	2	2	4	3	3	4	3	3	3	3	2	3	3
Trudno powiedzieć/ Odmowa odpowiedzi	8	11	9	9	10	9	11	9	11	11	8	9	9	9

Postrzeganie sytuacji na lokalnych rynkach pracy różni się w zależności od cech społeczno-demograficznych. Jest ono w dużym stopniu skorelowane z oceną własnych warunków materialnych badanych – im lepsze oceny tych warunków, tym lepsze postrzeganie sytuacji na rynku pracy w Polsce, i na odwrót. Nie bez znaczenia pozostają również dochody na osobę w gospodarstwie domowym – im są wyższe, tym lepsze oceny sytuacji na lokalnym rynku pracy, i przeciwnie – im niższe dochody *per capita*, tym gorsze postrzeganie lokalnego rynku zatrudnienia. Widoczny jest także wpływ poglądów politycznych – im bardziej na prawo na osi lewica-centrum-prawica sytuują się ankietowani, tym częściej uważają, że znalezienie pracy w najbliższej okolicy jest możliwe, i odwrotnie – im bliżej lewego końca skali, tym więcej ocen negatywnych.

Brak większych problemów ze znalezieniem odpowiedniej pracy na rynku lokalnym częściej deklarują mężczyźni (26%) niż kobiety (17%), a także mieszkańcy miast powyżej 500 000 mieszkańców (35%), badani pracujący na własny rachunek (34%) oraz osoby zatrudnione w sektorze prywatnych gospodarstw rolnych (33%). Trudności ze znalezieniem jakiegokolwiek pracy częściej niż przeciętnie zgłaszają niewykwalifikowani robotnicy (19%), osoby zajmujące się domem (11%) oraz bezrobotni (10%) – zob. tabelę aneksową 4.

W lipcu, w stosunku do czerwca, poprawie uległy zarówno oceny aktualnej sytuacji w zakładach pracy, jak i jej prognozy na kolejne dwanaście miesięcy. Znacząco wzrosło poczucie bezpieczeństwa zatrudnienia. Optymizm widoczny był również w postrzeganiu przez pracujących zarobkowo sytuacji na lokalnych rynkach pracy.

Opracowała

Edyta Umańska